

**Placcaet , beroerende den prijs ende evaluatie vande goude
ende silvere Penningen. Den 2 April 1603.**

Die Staten generael der vereenichde Nederlanden, Alsoo omme te versien op de ongeregeltheit in 't stuck vander Munte, ende Muntslach binnen de Nederlandtsche gheunieerde Provincien, ghecauseert door de tegenwoordige Oorloge ende licentie des tijds, hochnoodich is eene generale ende algemeene ordre, ende Regule gestelt te werden, niet alleen op den Cours vanden gelde, maer oock op de Policie ende disciplijne betreffende de exercitie vander Munte ende Muntlag, Mitsgaders 't stuck vanden Wissele ende Wisselaers, Scheyders, Affineurs, Gont-smeeden ende andere, in alle welcke als Lidmaten 't stuck vander Munte verspreyt ende uytgedeelt is, in sulcker voegen dat de selve mach gestadich in hare wesen ghemaintineert werden, Om waer toe te kommen, wy van meeninghe zijn eerst daeghs alsulcken ordre te stellen ende Placcaet te doen emaneren, als wy ten meesten dienste vanden Lande sullen bevinden te behooren, Maer aenghesien op 't slaen vande goude ende silvere penningen totte handelinghe in vreemde landen meest noodich op 't ophouden van alle Muntwerck, jegens die generale ordre van eenige Provincien gepleecht, ende den cours van alle goude ende silvere penningen, voor al sonder langher uytstel dient voorsien. **S O O I S T** dat wy de voorszaken overgemerckt, gheordonneert ende gestatueert hebben, Ordonneren ende statueren by desen, dat by provisie, ende ter tijt toe anders by ons sal wesen gheordonneert, op alle die Munten deser vereenichde Nederlanden, soo wel vande Steden pretenderende te hebben gerechticheyt van 't Rijk, als vande respectie Provincien, eenpaerlijck anders egeene penningen sullen mogen werden ghemaect oft gemunt dan eenen gouden ducaet ende Nederlandtschen Rijcxdaler, te weten den Ducaet van tzeventich stucken inde snede, ende houdende in alloye drie-en-twintich caraten acht greynen fijn gouts in 't Troysche marck, waer op ter remedie van drie quart van een engelsche in 't gewichte, ende een greyn fijn gouts inden alloye opt marck wercks voorsz sonder meer, ende den Rijcxdaler van acht stucken, ende twee ende tzeventig hondert een ende vijftichste gedeelten van een stuck inde snede, ende van thien penninghen vijftien greynen fijn silvers inden alloye in 't Troysche marck wercks, ter remedie van eenen engelschen in 't gewichte, ende een greyn fjns silvers inden alloye in 't marck wercks voorsz, sonder meer, Welverstaende dat de Provincien ende Steden respectie by provisie

sullen mogen ghebruycken die oude stempels ende Munt-yfers van hare voorgaende Ducaten ende Rijcxdalers, mits de voorsz Ducaten ende Rijcxdalers makende in conformité van dese Ordonnancie, ende doende inde selve stempels veranderen den Datum, ende stellen die van den jare xvj^c. ende drie, om de selve uyt de voorgaende te mogen onderscheyden, Alles ter tijt ende wylen toe dat de nieuwe Figuren die wy van meeninge zijn op den voorsz nieuwē Ducaet ende Rijcxdaler met zijne gedeelten te doen slaen, by ons gearresteert sullen zijn, ende de nieuwe stempels in alle Provincien ende Steden bequamelijck sullen mogen gemaect, ende ghesoncken wesen, Ende ten welcken sijne wy oock wel expresselijck ordonneren ende belasten den Staten vande respectie Provincien ende Steden, hare Ghe-deputeerde, ofte Gecommitteerde Raden, die vande Rekeninghe, ende alle andere dien 't selve sal competeren, dat zy terstonts ende sonder eenich dilay nae de publicatie van desen, elck in hare respectie Munten bestellen een nieuwe Busse, om by den Wardeyn die nieuwe penningen ter Busse behoorende, besunder ende appart daer inne te steken.

Ordonnerende voorts dat alle andere Stempels ende Munt-yfers van alle andere soorten van goude ende silvere penningen, met haren gedeelten, voor desen op eenige Munten, binnen de Provintien ende Steden deser vereenigde Provintien gellaghen, egeen uytgesondert, datelijck sullen werdē ende blyven ingetogen, ende oock deselve mette poinçoenen daer van gecasseert worden, Sonder dat eenighe Muntmeesteren voortraen eenighe der voorsz goude ofte silvere penninghen, ofte hare ghedeelten, (behalven den voorsz Ducaet ende Rijcxdaler) sullen mogen wercken ofte doen wercken ende munten, op pene van lijf ende goet.

Verbiedende voorts wel expresselijcken, allē ende eenen yegelijcken van wat state ofte conditie hy zy, op eenighe andere goude ofte silvere penningen, ende hare gedeelten te leveren, ofte doen leverē, directelijck oft indirectelijck, cenige goude ofte silvere-fyne, ofte harde materialen, 't zy in specie, massa, grenaille, quitfelieren, ofte anders, hoedanich 't selve soude mogē wesen, dan alleen op den voorsz Ducaet ende de Rijcxdaler, noch eenighe nieuwe penningen in dese Provintien buyten dese ordonnantie geslaghen, in de selve te brenghen ofte uyt te geven, Op pene van confiscatie van de selve materialen ende penningen, ofte de waerde van dien, ingevalle 't feyt niet ter verscher

daet en werde ontdeckt, ende daeren boven op de pene van hondert Nederlandtsche ducaten voor elck marck gouts, ende thien der selver ducaten op elck marck silvers.

Hebbende voorts gheordonneert ende gestatueert, ordonneren ende statueren by desen, dat voorts aen in alle de gheunieerde Provincien eenpaerlijck sullen cours hebben, de naevolgende goude ende silvere penningen, ende egeen andere, ten prijse hier nae verklaert.

Ende eerst de Goude specien die
sullen moeten wegen op haer behoorlijcke gewichte, met de remedie van een Deufken voorlaende.

D En Nederlandschen Ducaet van lxx. in 't Troyfche marck - iij. guld. xiiij. ft.
Den gouden Reael van xlvj. in 't marck v. guld. xiiij. ft.
Den halven gouden Reael van lxx. ende een achtste-deel in 't marck - ij. guld. xvj. ft.
Den gouden Keyfers gulden van lxxxiiij. in 't marck - xxxvij. ft.
De Nederlandtsche Kroon van lxxj. ende drie quaert in 't marck, midtsgaders de Fransche Kroonen van lxxij. in 't marck iij. g. viij. ft.
Den gouden Leeuw van lix. in 't marck iij. guld. v. ft.
Den Bourgoenschen Rijder van lxx. in 't marck iij. guld. xiiij. ft.
't Gulde Vlies vā liijz. in 't marck iij. g. xvj. ft.
Den Andries Gulden van lxxiiij. in 't marck ij. guld. xv. ft.
Den Wilhelmus Schildt van lxxij. in 't marck ij. guld. xv. ft.
't Schuytgen van lxxiiij. in 't marck iij. g. vij. ft.
Den Philippus Gulden van lxxiiij. in 't marck ij. guld. vij. ft.
Dē Philippus Klinckaert van lxxvj. in 't marck ij. guld. o ft.
Den grooten Cruysaet van Portugael van vij. in 't marck - xxxvij. gul. x. ft.
't Pistolet van Spaignien, van vieren, van xvij. in 't marck - xiiij. guld. x. ft.
't Dubbelt Pistolet van Spaignien van xxxvj. in 't marck - vj. guld. xv. ft.
Het enckel Pistolet van Spaignien van lxxij. in 't marck - iij. guld. vij. ft.
't Dobbelt Pistolet van Italien van xxxvj. in 't marck - vj. guld. xj. ft.
Het enckelt Pistolet van Italien van lxxij. in 't marck - iij. guld. v. ft.
Den grooten Reael van Oostenrijck van xvjz. in 't marck - xv. guld. xvj. ft.
Den dubbelen Ducaet van Spaignien met twee hoofden, sal getollereert worden totten eersten Junii, op - vij. guld. xij. ft.
Ende nae den eersten Junii totten eersten Augusti, op - vij. guld. xj. ft.

Ende daer nae, op - vij. guld. x. ft.
De dobbele Ducaten met twee hoofden, in de respectie Nederlanden geslagen, van xxxv. in 't marck - vij. guld. vij. ft.
Den Ducaet van Hungarien, ende die gemunt in 't Rijck, van lxx. in 't marck - iij. g. xiiij. ft.
De enckele Ducaten met twee hoofden, in de voorsz Nederlanden ende tot Campen geslagen, alsoo die werden bevonden seer schaers in 't gewichte - iij. guld. xij. ft.
Den gouden Castiliaen van liijz. in 't marck iij. guld. xvij. ft.
De Croon van Portugael van lxx in 't marck, metten korten Cruyce - iij. guld. x. ft.
De Croon van Portugael metten langē Cruyce van lxx in 't marck - iij. guld. ix. ft.
Den dubbelen Ducaet van Italien van xxxvj. in 't marck - vij. guld. iij. ft.
Den enckelen Ducaet van Italien van lxxij in 't marck - iij. guld. xj. ft.
Den Millerees van Portugael van xxxij. in 't marck - vij. guld. xj. ft.
Den halven Millerees van Portugael van lxxiiij. in 't marck - iij. guld. xv. ft.
Den Gout-gulden van Duytslant van lxxv. in 't marck - ij. guld. xiiij. ft.
Den Davids Gulden van Uytrecht van lxxvj. in 't marck - ij. guld. v. ft.
Den ouden Gelderschen Rijdet van lxxvj. in 't marck - ij. guld.
Den Gulden van Campen, Deventer ende Zwol, ende den Climmer Gulden, van lxxvj. in 't marck - xxxix. stuuyv.
Den ouden Roose-nobel van Enghelandt van xxxij. in 't marck, sal ghetollereert worden totten eersten Junii, op - vij. guld. vij. ft.
Ende nae den eersten Junii totten eersten Augusti, op - vij. guld. vij. ft.
Ende daer na, op - vij. guld. vj. ft.
De halve van dien sullen getollereert worden tot dē eerstē Junii, op iij. g. iij. ft. vij. pen.
Eñ totten eersten Augusti daer aen iij. g. iij. ft.
Ende daer na op - iij. g. ij. ft. vij. pen.
Den Nederlandtschen Roosenobel, in de respectie Nederlandtsche Provincien geslagen op den Voet ende Ordonnantie vanden jare 1586. - vij. guld. v. ft.
Den halven van dien - iij. guld. ij. ft.
De nieuwe Roosenobelen geslagen ende ghemunt inde voorsz respectie Nederlanden buyten de Ordonnantie van den jare 1586. sullen ghetollereert worden totten eersten Junii toe eerst-komende, ten prijse van vij. guld. v. ft.
Den voorsz eersten Junii sullen de selve wesen ghereduceert, ende ghetollereert worden voor den tijdt van twee eerst-volghende maenden, ten prijse van vij. guld. iij. ft.
Ende daer na, ten prijse van vij. guld. iij. ft.
De halve van dien, also de selve werden bevonden

den seer schaers in't gewichte, sullen insge-
lijcks ghetollereert werden tot den eersten
Junii toe, ten prijse van - iiij. guld. j. ft.
Den voorz eersten Junii sullen de selve wesen
gereducceert, ende getollereert werden voor
de twee eerstvolgende maenden, ten prijse
van - - - - - iiij. guld. viij. pen.
Ende daer na, ten prijse van - - - - - iiij. guld.
Den Henricus Nobel van Engelant van xxxvj.
in't marck, sullen ghetollereert worden tot
den eersten Junii, op - - - - - vij. guld. viij. ft.
Ende vanden eersten Junii totten eersten Au-
gusti, op - - - - - vij. guld. viij. ft.
Ende daer na, op - - - - - vij. guld. vj. ft.
Den ouden Angelot van Engelandt van xlviij.
in't marck - - - - - v. guld. ix. ft.
Den Anghelot van Enghelandt mette O in't
Schip van xlviij. in't marck v. guld. v. ft.
Den Souvereyn gemunt by Koninck Henrick
van Enghelandt, van xl. in't marck; ende
die vande Koninginne Elisabeth van Enge-
landt, van xlvi. in't marck - v. guld. ix. ft.
De halve van dien - - - - - ij. guld. xiiij. ft.
Den Vlaemschen Nobel, soo wel de oude als
de nieuwe, geduerende de jegenwoordige
oorloge geslagen inde respectieve geunieer-
de Provintien, van xxxvj. in't marck vij. g.
De halve van dien - - - - - iiij. guld. ix. ft.
Den dubbelen Gulden van Nederlandt, ghe-
naemt Statē Kroone, van lxxxjz. in't marck
- - - - - ij. guld. xiiij. ft.
Den nieuwen Ghelderschen ende Vrieschen
Rijder, van lxxij. ende een achtste-deel in't
marck - - - - - iiij. guld. iiij. ft.
Den nieuwen Penningh van Portugael metten
kruyce, van xx. in't marck, zijnde de acht
vijfde-deelen vande Millerees - xij. g. ij. ft.
Den halven van dien van xl. in't marck, zijn-
de de vier vijfde-deelen - - - - - vj. guld. j. ft.
t Vierendeel van dien van lxxx. in't marck,
zijnde de twee vijfde-deelen vanden Mille-
rees - - - - - iiij. guld.

Silvere Munte.

DEn Rijcks-daelder gellagen inde respec-
tive Nederlandtsche Provintien, ende
die van't Rijck - - - - - ij. guld. vij. ft.
Den halven van dien na advenant.
Den Philippus Daler, midtsgaders den silveren
Nederlandtschen Reael - ij. guld. xj. ft.
Den halven van dien, als mede den Penningh
ghemunt by den Hertoghe van Alençon
- - - - - xxvz. stuyv.
De vijfde-ghedeelten van den voorz Philips
Daler, ende Nederlandtschen Reael - x. ft.
De tiende, twintighste, ende veertighste-ghedeel-
ten na advenant.
Den silveren Carolus Gulden - xxxiiij. ft.
Den Hollandtschen Daler metten Leeuwe, en-

de die inde andere respectieve Nederlandt-
sche Provintien op den selven Voet ghesla-
gen zijn - - - - - xxxviij. stuyv.
Den halven van dien na advenant.
Den Staten Daler - - - - - ij. guld.
Den halven van dien na advenant.
Den silveren Rijder van Ghelderlandt ende
Vrielandt - - - - - ij. guld.
Den halven van dien na advenant.
Den Gelderschen ende Uytrechtschen Daler,
Anno xv^c. lxxix. gemunt - xxxiiij. ft.
Den halven van dien na advenant.
Den Spaenschen Reael van achten, ghewich-
tigh zijnde, ende anders geene ij. g. vj. ft.
De halve ende minder gedeelten (gewichtigh
zijnde) naer advenant.
Den Zeeuschen Daler gheslaghen op tseftigh
grooten, tot - - - - - xxviij. stuyv.
Den Vrieschen silveren Goudt-gulden, gesla-
gen op xxviij. stuyvers, tot - xxvij. stuyv.
De Vrancken van Vranckrijck weghende ix.
Engelschen iiij. Asen - xxj. stuyv.
De halve ende vierendeelen na advenant.
De Quart d'Escus oft vierendeelen van de
Kroone van Vranckrijck, wegende ses En-
gelschen ses Asen - - - - - xvj. stuyv.
De halve naer advenant.
Den Engelschen Schellingh - x. ft. viij. pen.
De halve - - - - - v. ft. iiij. pen.
De vierendeelen, ende minder gedeelten, mit-
gaders de derdendeelē vanden selven Schei-
lingh genaemt a' Groat, naer advenant van-
de heele Schellingen tegen x. ft. gerekent.

Alsoo de Heeren Staten van Vrielandt tot
gerief vande Ingesetenen vande selve Provin-
tie, eenkleyne quantiteyt van silvere Pennin-
ghen ghenoeemt Goudt-guldens hebben doen
munten, sal den cours vanden selven silveren
Penningh metten Schellingh, ende ander kleyn
Payment aldaer oock ten sine voorz ghesla-
gen, in Vrielandt tot sulcken prijs gedooght
worden, als de voorz Heeren Staten van de
selve Provintie sullen goet-vinden.

Alle Schellinghen, halve Schellingen, ende
minder Paymenten, sullen cours ende ganck
hebben inde respectieve Provintien daer die
gemaect zijn, ten prijse daer op die gellagen
zijn.

De twee Blancken, Blancken, ende andere
paymenten, sullen cours hebben ghelijck die
tot noch toe zijn getollereert geweest.

Hebben voorts verklaert alle andere goude
ende silvere penninghen hier vooren niet ten
pryse ghestelt, ende verklaren alle de selve by
desen voor billoen.

Verbiedende ende interdicerende eenen ye-
gelijcken te ontfangen oft uyt te geven, eeni-
ghe andere goude ofte silvere penninghen hier
vooren niet verklaert ende ten pryse ghestelt.

't zy tot wat prijse het zy, op de verbeurte vande selve penninghen, ofte de waerde van dien, ingevalle tseyt niet ter verscher daet ontdeckt en werde, ende daer-en-boven op de pene van twee goude Nederlantsche ducaten, op elcken penninck die nae de publicatie van desen tot hoogheren prijse als voren verhaelt, geprefenteert, uytgegeven, oft ontfangen sullen werden, ende dat soo wel tot laste vanden ontfanger als uytghever voor de eerste reyse, voor de tweede reyse het dobbelt, ende voor de derde reyse twee dobbelt van dien, ende boven dien gebannen ofte arbitralijcken ghestrafft te worden.

Ende alsoo dagelicks met groote menichte uyt vyanden, ende neutrale Landen, in dese Provintien werden gebracht diversche specien van payementen, als drie grooten, blancken en diergelijcke, Soo verbieden wy wel expresselijck by desen, eenige der voorsz payementen in dese Provintien te brengen, ofte doen brengen, in eenigher manieren, boven het pondt Vlaems dat den reysenden man tot zijn gerief in Borse sal moghen hebben, Op de verbeurte der selver Payementen, met het dobbelt van dien, ende arbitrale correctie.

Ordonnerende allen Officieren te doen hun uysterste debvoir, omme te achterhalen de eerste Autheurs ende Invoeders van de verboden Penningen: Ende om daer toe te komen, sullen de selve Officieren ernstelick inquireren aen den ghenen, onder de welke soodanighe Penninghen bevonden sullen zijn van wien sy de selve ontfangen hebben, ende so voorts procederende totte voorsz eerste Invoeders toe, in conformité vande voorgaende Placcaten, dewelcke in alle penen ende amenden by desen gelaten werden in haer geheel.

Ende op dat niemant van dese onse ordonnantie en pretendere eenighe ignorantie, ontbieden wy daerom ende bevelen onsen lieven, ende seer beminden den Staten, Stadthouderen, ende gedeputeerde Raden vande Provincien respectie van Gelderlandt, ende Graefschap Zutphen, Hollandt, Zeelandt, Utrecht, Vriclandt, Overysfel, ende Stadt Groeninge ende Ommelanden, ende allen anderen Justicieren, Officieren, ende dienaren, des versocht zijnde, dat sy dese onse ordonnantie alomme doen verkondighen, uytroepen, ende publiceeren, daermen gewoonlijck is uytroepinge, ende publicatie te doen. Lastende mede den Stadthouder, Cancelier, Præsident ende Raden Provinciael, den Advocaet Fiscael, ende oock den Procureur generael, ende alle andere Officieren, Rechteren ende Justicieren van de voorsz Landen: Midtsgaders den Admiralen, Vice-Admiralen, allen Oversten, Colonnellen, Ritmeesteren, Capiteynen, Officieren, ende Bevelhebberen, dese onse Ordonnantie ende Bevelen t'achtervolgen, ende doen achtervolghen, Procederende, ende doende procederen teghens den overtreders van dien, sonder gratie, faveur, dissimulatie oft verdrach: Also wy 't selve tot der Landen welstant noodigh bevonden hebben.

Aldus gedaen ter vergaderinge van de Staten Generael der vereenighde Nederlanden, geresolveert in 's Graven-Haghe den tweeden Aprilis Anno seshien hondert ende drie.

I. Rengers ten Post vt.

Ter Ordonnantie vande voornoemde Heeren Generale Staten.

C. Aerssen.